

**Sindicaliștii din Moldova dezvoltă » p.2
cooperarea cu omologii lor din Austria**

**PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

**„SOCIEUX+” este deschisă să contribuie
la îmbunătățirea dialogului social » p.3**

Actual

**O vizită de lucru
care va pune
bazele unei
colaborări sindicale
moldo-maghiare**

Membrii Comitetului Confederal al CNSM au avut învedereți cu reprezentanții Confederației Sindicatelor din Ungaria – cea mai mare organizație sindicală din această țară, care reprezintă interesele a peste 90 de mii de salariați din diverse ramuri. » p.3

**Decizia definitivă
de a majora
pensia va fi luată
în martie,
în funcție de PIB**

Indexarea pensiilor în anul 2024 va fi de 6%, începând cu 1 aprilie. Prevederea se conține în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024. » p.4

**Fermierii din sudul
țării au ieșit
la protest
cu tractoarele**

Agricultorii din raionul Cahul au ieșit cu tehnica din dotare în stradă să protesteze. Aceștia spun că se apropie perioada lucrărilor de semănat, iar ei nu au bani nici pentru motorină, nici pentru semințe și nici pentru îngrășăminte. » p.7

**Pe 15 februarie
e Ziua comemorării
celor căzuți în războiul
din Afganistan**

**Reprezentanții CNSM în teritoriu au
făcut o radiografie a bunelor practici**

*”Activități care contribuie la consolidarea mișcării sindicale,
la promovarea parteneriatului social*

Natalia HADĂRCĂ

Se știe, reprezentanții CNSM în teritoriu, denumiți și „ambasadori” ai conducerii Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, constituie piloni importanți, veriga solidă dintre centru și organizațiile sindicale primare din raioane. La sfârșitul săptămânii trecute, la Institutul Muncii s-a desfășurat atelierul de lucru cu genericul „Impactul activității reprezentanților CNSM în teritoriu asupra dezvoltării mișcării sindicale”.

În debutul reuniunii, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a

transmis un mesaj de salut din partea conducerii Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și a făcut o sinteză a principalelor evenimente care au avut loc în anul trecut.

El a subliniat că acest Atelier reprezintă o platformă de dezbateri, care are drept scop consolidarea capacităților reprezentanților CNSM în teritoriu, facilitarea schimbului de experiență, identificarea și înaintarea soluțiilor la problemele, dificultățile cu care se confruntă reprezentanții CNSM în teritoriu.

„Am spus-o și cu alte ocazii, dar voi spune și astăzi că reprezentanții CNSM în teritoriu sunt portavoce a

CNSM în teritoriu. Activitatea dvs. contribuie semnificativ la consolidarea mișcării sindicale, la sporirea influenței sindicatelor, la sensibilizarea opiniei publice la nivel local despre activitatea sindicatelor și despre problemele din domeniul muncii, la promovarea și apărarea drepturilor și intereselor omului muncii și influențează în mod direct condițiile de muncă la nivel local. Vă asigur că munca dvs. este înalt apreciată de CNSM, de centrele sindicale național-ramurale și, sunt ferm convins, și de autoritățile publice locale”, a precizat Sergiu Sainciuc.

Apoi, domnia sa a adus la cu-

noștința celor prezenți cele mai relevante realizări ale CNSM din anul 2023, precum și obiective pentru anul 2024.

Printre cele mai importante succese au fost remarcate următoarele acțiuni:

la 31 iulie 2023, Parlamentul a adoptat Legea nr. 234/2023 (în vigoare de la 11 septembrie 2023), care prevede scutirea sindicatelor de achitarea taxei pentru înregistrare de stat;

datorită insistenței sindicatelor, începând cu 1 ianuarie 2024, salariul minim pe țară a fost stabilit în mărime de 5000 de lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 25%; » p.2

est-novel

**ABONAREA 2024
CONTINUĂ**

DRAGI CITITORI!
Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024,
fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.
Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 6 luni - 240,00 lei; 12 luni - 440,00 lei.

RE * INDICE DE ABONARE *
67798

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Relații internaționale

Sindicaliștii din Moldova dezvoltă cooperarea cu omologii lor din Austria

La 5 februarie curent, reprezentanții Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), conducerea CNSM, președinții ai centrelor sindicale național-ramurale au efectuat o vizită de lucru la sediul Uniunii Sindicale din Austria (ÖGB), pentru a intensifica cooperarea pe diverse dimensiuni cu privire la protecția social-economică a membrilor de sindicat.

În dialog cu Korinna Schumann, vicepreședinta ÖGB, Igor Zubcu, președintele CNSM, a relevat unele aspecte din activitatea mișcării sindicale din Republica Moldova, realizările din ultima perioadă și obiectivele pentru anul curent, situația în domeniul dialogului social, cea de pe piața muncii, demersurile privind consolidarea mișcării sindicale la nivel național.

Partile au făcut un schimb de opinii despre provocările cu care se confruntă mișcarea sindicală din cele două țări, dificultățile cauzate de criza economică și creșterea prețurilor, și au subliniat importanța de a pune accentul în discuțiile cu Guvernul pe necesitatea menținerii unei

politici orientate social pentru a susține salariații și a soluționa eficient problemele cu care aceștia se confruntă.

Totodată, reprezentanții CNSM au avut o întrevvedere cu Adele Siegl, expert ÖGB, în timpul căreia s-a discutat despre digitalizarea în lumea muncii, impactul inteligenței artificiale, rolul sindicatelor în ceea ce privește protecția drepturilor și a intereselor salariaților în contextul dezvoltării tehnologice.

De asemenea, sindicaliștii din țara noastră au făcut un schimb de experiență și bune practici cu reprezentanții mai multor sindicate austriece care reprezintă interesele salariaților din următoarele sectoare: comerț, sectorul bancar și companii de asigurări, mass-media, industrie, energetică, transporturi, sfera cercetării, servicii sociale, agricultură, minerit, construcții, industria constructoare de mașini, administrația publică.

Tot în cadrul acestei vizite, reprezentanții CNSM au discutat cu reprezentanții organizației austriece SOLIDAR despre implementarea în următoarea perioadă a unui proiect comun privind protecția socială și susținerea lucrătorilor din sfera asistenței sociale, consolidarea capacităților mișcării sindicale din Republica Moldova în contextul procesului de integrare în Uniunea Europeană și dezvoltarea dialogului social.

sindicat.md

Atelier de lucru

Reprezentanții CNSM în teritoriu au făcut o radiografie a bunelor practici

(Continuare din p. 1)

la insistența sindicatelor, începând cu 1 octombrie 2023, au fost majorate cu 15% salariile angajaților din instituțiile medicosanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală;

la propunerea sindicatelor, începând cu 1 ianuarie 2024, indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de trei ani se calculează din venitul asigurat al unuia dintre soți, care va determina un cuantum mai mare al indemnizației;

la 28 decembrie 2023, a fost ratificată Convenția OIM nr. 190 privind eliminarea violenței și hărțurii la locul de muncă; cu suportul OIM, au fost lansate două parteneriate locale de ocupare în raioanele Rezina și Soroca;

pe parcursul anului 2023, CNSM a desfășurat Campania „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, care a avut drept obiectiv major fortificarea imaginii sindicatelor și sporirea rolului organizațiilor sindicale primare în sistemul sindical;

a fost realizat proiectul educațional „Școala Sindicală din Moldova”, ediția a IX-a, grupul țintă fiind constituit din 39 de cursanți. La 24 noiembrie 2023, a avut loc evenimentul de evaluare a formabililor din cadrul proiectului și 25 de participanți au primit certificate de absolvire;

la cea de-a 5-a Adunare generală a PERC, care a avut loc pe 5 decembrie 2023, președintele CNSM a fost ales în calitate de președinte al Consiliului Regional Pan-European al Confederației Internaționale a Sindicatelor (PERC), ceea ce va contribui la

consolidarea poziției mișcării sindicale din R. Moldova pe plan internațional.

Sergiu Sainciuc a relevat și unele obiective pentru anul 2024:

promovarea stabilirii unui salariu minim în mărime de 50% din salariul mediu pe economie;

promovarea perfecționării cadrului legal în domeniul salarizării în sectorul real, pentru asigurarea unei salarizări echitabile și excluderea lacunelor care favorizează economia informală;

promovarea perfecționării Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, pentru asigurarea unui trai decent tuturor beneficiarilor de pensii;

promovarea perfecționării cadrului legal cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;

promovarea elaborării unui mecanism care să prevadă acoperirea cu negocieri colective a circa 80% din salariați;

promovarea elaborării și aprobării unui document de politici în domeniul combaterii economiei informale;

promovarea elaborării și adoptării cât mai urgente a actelor normative necesare pentru implementarea Convenției OIM nr. 161 privind serviciile de sănătate ocupațională și a unui document de politici în domeniul securității și sănătății în muncă;

CNSM va insista ca agricultura, fiind o ramură tradițională a economiei naționale, să fie o prioritate pentru politicile statului. În acest context, CNSM va pleda pentru: elaborarea și adoptarea unor măsuri de stimulare a creării locurilor de muncă decente în agricultură (elaborarea unor măsuri pentru reducerea economiei informale și susținerea salariaților din agricultură), elaborarea unui mecanism distinct de calculare și stabilire a pensiilor pentru angajații din sectorul agrar.

Referindu-mă la activitățile realizate cu implicarea plenară a reprezentanților CNSM

în teritoriu, Sergiu Sainciuc a relevat că, pe parcursul anului 2023, cu suportul și contribuția financiară a CNSM și a partenerilor externi, au fost realizate 57 de activități (seminare de instruire și informare, mese rotunde, campanii de informare, ateliere de lucru, spartachiade), la care au participat circa 3000 de membri și lideri de sindicat din teritoriu.

Totodată, vicepreședintele CNSM a atras atenția asupra unor „date deloc optimiste”. Este vorba de faptul că actualmente există doar 15 comisii teritoriale pentru consultări și negocieri colective și sunt în vigoare doar 10 convenții colective la nivel teritorial.

Lilia Franț, vicepreședinta CNSM, a menționat importanța activității reprezentanților CNSM în teritoriu care contribuie la promovarea și dezvoltarea dialogului și a parteneriatului social prin diverse activități. Dănsa a vorbit despre consolidarea instituțiilor sindicale la nivel de raion, indemnând reprezentanții CNSM în teritoriu să fie activi, astfel încât vocea sindicatelor să fie auzită.

Reprezentanții CNSM în teritoriu au continuat discuțiile în cadrul a două paneluri. Ei au abordat subiecte privind protecția social-economică a membrilor de sindicat, rolul sindicatelor în contextul procesului de negocieri de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, diverse probleme cu care se confruntă în activitatea lor reprezentanții CNSM, susținerea tinerilor specialiști, restanțele la salarii, chestiuni legate de întremarea sănătății salariaților, necesitatea intensificării activităților de informare și a.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Schimb de experiență

O vizită de lucru care va pune bazele unei colaborări sindicale moldo-maghiare

Membrii Comitetului Confederal al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) au efectuat, la data de 6 februarie curent, o vizită de lucru la Budapesta (Ungaria), unde au avut întrevederi cu reprezentanții Confederației Sindicatelor din Ungaria – cea mai mare organizație sindicală a țării noastre și care reprezintă interesele a peste 90 de mii de salariați din diverse ramuri.

Discuțiile s-au axat pe perspectivele de dezvoltare a relațiilor bilaterale, pe prioritățile mișcării sindicale din cele două țări, cooperarea dintre partenerii sociali, situația de pe piața muncii, rolul sindicatelor din Republica Moldova în procesul de integrare europeană a țării noastre și preluarea experienței sindicalistilor din Ungaria în acest sens.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a vorbit despre Strategia Confederației pentru anii 2022-2027 și atingerea celor cinci obiective de bază, care vizează fortificarea capacităților organizaționale ale mișcării sindicale, respectarea drepturilor sindicale pentru a apăra interesele membrilor acestora, dezvoltarea parteneriatului social la toate nivelurile, protecție eficientă și se-

curitatea socială a membrilor de sindicat, promovarea muncii decente.

În cadrul vizitei, sindicalistii au făcut un schimb de opinii despre situația social-economică și problemele cu care se confruntă salariații, membri de sindicat, din diverse ramuri, cum sunt implementate convențiile Organizației Internaționale a Muncii, situația la capitolul consultării și negocierii colective, lacunele existente în domeniul securității și sănătății în muncă, respectarea prevederilor legislației muncii.

Părțile au discutat despre activitatea confederațiilor sindicale din ambele țări, rezultatele înregistrate în ultima perioadă, dar și despre provocările cu care se confruntă mișcarea sindicală la etapa actuală.

De asemenea, au fost abordate strategii de recrutare a noilor membri de sindicat, politici educaționale ale sindicatelor, implementate de cele două confederații în ceea ce privește formarea și instruirea membrilor de sindicat, activitatea structurilor sindicale la nivel teritorial și a structurilor sindicale de femei și de tineret.

Precizăm că Confederația Sindicatelor

din Ungaria a fost înființată în anul 2013 prin fuziunea dintre Confederația Sindicatelor Autonome (ASZSZ) și Confederația Națională a Sindicatelor Maghiare (MSZOSZ). Confederația Sindicatelor din Ungaria este afiliată la Confederația Europeană a Sindicatelor (ETUC) și la Confederația Internațională a Sindicatelor (ITUC).

sindicat.md

Conclucrare

„SOCIEUX+” este deschisă să contribuie la îmbunătățirea dialogului social în Moldova

Organizația „SOCIEUX+” este interesată de realizarea unor proiecte privind dialogul social și ocuparea forței de muncă în Republica Moldova. Unul dintre avantajele este că instituția/asociația beneficiară a proiectului nu va trebui să vină cu o contribuție financiară proprie.

Despre aceasta a anunțat la Chișinău miercuri, 7 februarie, Marzena Breza, expertă la „SOCIEUX+”, în cadrul unei întrevederi cu responsabili de la Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.

Expertiza UE în domeniul protecției sociale

„SOCIEUX+” înseamnă expertiză UE în domeniul protecției sociale, al muncii și în ocuparea forței de muncă. Este o facilitate de cooperare tehnică dintre partenerii sociali, înființată și cofinanțată de UE. Obiectivul general al organizației este de a extinde și a îmbunătăți accesul la oportunități mai bune de angajare și sisteme de protecție socială incluzive.

„SOCIEUX+” mobilizează expertiza publică europeană prin activități de cooperare tehnică pe termen scurt cu colegii lor din afara UE și este disponibilă în peste 160 de țări eligibile din întreaga lume”, a menționat Marzena Breza.

Daria Mamontova, manager de acțiune din cadrul „SOCIEUX+”, a spus că organizația pe care o reprezintă implementează deja în Republica Moldova un proiect de ocupare a tinerilor. În acest sens, „SOCIEUX+” colaborează cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM).

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, a spus că CNSM este interesată să coopereze cu „SOCIEUX+” sub mai multe aspecte. Unul dintre ele este pentru a spori garanția minimă în domeniul salarizării. Pentru că Republica Moldova este o țară candidată pentru aderare la UE, va trebui să implementeze Directiva privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, iar aceasta înseamnă că retribuțiile lunare ale cetățenilor moldoveni vor crește.

”Va oferi susținere pentru ca salariile moldovenilor să atingă nivelul statelor UE

Totodată, CNSM și „SOCIEUX+” ar putea colabora și pentru ca mai multe instituții și întreprinderi din Republica Moldova să dis-

pună de contracte colective de muncă la nivel de întreprindere.

„Ultimele date, din anul 2022, arată că 42% dintre instituții/întreprinderi din țară au contracte colective de muncă, iar noi ne dorim ca acest indicator să fie de două ori mai mare”, a subliniat Sergiu Sainciuc.

Cele două organizații ar putea coopera și pentru ca în Republica Moldova să fie creat și să funcționeze Consiliul Economic și Social, după modelul UE și al României. Acest consiliu asigură consultarea, examinarea și avizarea proiectelor de acte legislative și normative, a specificat vicepreședintele CNSM.

Discrepanțe între cererea și oferta forței demuncă

„SOCIEUX+” este interesată de elaborarea unei cercetări în Republica Moldova în ceea ce privește cererea și oferta forței de

muncă. Potrivit lui Sergiu Sainciuc, există un mare decalaj în acest sens. De exemplu, chiar dacă în Republica Moldova sunt peste opt mii de locuri vacante de muncă, totodată, există încă opt mii de șomeri. Multe dintre persoanele care sunt în căutarea unui job nu vor să se angajeze, fie că salariul este mic, fie că nu au abilitățile necesare pentru aceste posturi vacante de muncă. Circa 80 la sută dintre șomerii aflați în evidența Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă au doar studii gimnaziale sau liceale, a subliniat vicepreședintele CNSM.

Securitatea și sănătatea în muncă

La 26 aprilie, CNSM va organiza un eveniment în contextul Zilei Mondiale a Securității și Sănătății în Muncă. „SOCIEUX+” s-a arătat disponibilă să ajute sindicalistii din Republica Moldova și în acest domeniu, astfel încât la evenimentul din 26 aprilie vor participa și experți din UE.

„SOCIEUX+” mai este dispusă să organizeze pentru membrii de sindicat din Republica Moldova traininguri, analize, evaluări, dar va veni și cu recomandări pentru sindicaliști, în scopul îmbunătățirii dialogului social.

Cele două reprezentante ale „SOCIEUX+” vor mai avea la Chișinău vineri, 9 februarie, o întrevedere cu responsabili de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Precizăm că „SOCIEUX+” este o structură de cooperare tehnică între partenerii publici și partenerii sociali, înființată și cofinanțată de Uniunea Europeană.

Dana GONȚA

Oportunități

Decizia definitivă de a majora pensia va fi luată în martie, în funcție de PIB

Indexarea pensiilor în anul 2024 va fi de 6%, începând cu 1 aprilie. Prevederea se conține în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024. Cât despre majorarea în mărime fixă a pensiilor în funcție de Produsul Intern Brut (PIB), situația va fi mai clară în luna martie, atunci când vor fi disponibile datele statistice și va fi luată o decizie în acest sens, a declarat Elena Țibîrnă, șefa Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS), în cadrul unei emisiuni televizate.

„Legislația prevede o majorare de pensie și ea depinde de procentul creșterii PIB-ului. În context, 50% din acest cuantum de creștere se aplică la pensia medie pe țară. Pensia medie pe țară acum la noi e 3683 de lei, așteptăm să ne informeze ministerul de resort dacă avem o creștere a PIB față de anul trecut”, a declarat Elena Țibîrnă.

Ea a precizat că nici în anul 2023 nu au fost majorate pensiile, în condițiile în care nu a fost înregistrată o creștere a PIB-ului. În schimb, pensiile au fost indexate, așa cum se așteaptă și anul acesta.

„În anul 2022, noi am avut această majorare, este un cuantum fix de 171 de lei. Și indexarea, și majorarea are loc la 1 aprilie. Cuantumul fix al majorării se aplică prin hotărâre de Guvern împreună cu indexarea”, susține Elena Țibîrnă.

Fiind întrebată câte persoane ar trebui să muncească legal ca să asigure cu pensie la timp pensionarii din țară, șefa de la CNAS a menționat că raportul ideal ar fi de patru salariați la un pensionar.

Astfel ca să se poată majora aceste pensii cum își doresc cetățenii, și să fie achitată lunar pensia integrală.

„Acum, cu părere de rău, acest raport este unul foarte mic și se menține deja al treilea an de 1,2 salariați pentru pensia unui pensionar. Din acești 1,2, undeva 30 la sută sunt tot pensionari, care continuă să activeze, după ce s-au pensionat. Susținem acest fapt, dacă persoanei care a ajuns la vârsta de pensionare îi permite sănătatea să muncească. Ulterior, aceste persoane pot cere recalcularea pensiei. Persoana respectivă primește în același timp și pensie, și salariu, iar pensia nu se impozitează, nu se achită contribuții din aceasta”, spune Elena Țibîrnă.

Potrivit normei legale, pensionarii care lucrează sunt în drept să depună cerere pentru reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă dacă au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin doi ani, inclusiv în cazul

pensiilor reexaminabile la etapele anterioare, cu condiția realizării stagiului de cotizare de cel puțin doi ani. Pe parcursul lunii ianuarie 2024 au fost înregistrate peste 30000 de cereri pentru reexaminarea pensiei pentru limita de vârstă.

„Raportul dintre lucrători și pensionari, tot mai mic

Nici Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale, nu ne-a putut dezvălui o prognoză mai clară a creșterii pensiilor.

„În sistemul public de pensii avem două procese anual. Ne referim la indexarea anuală a pensiilor și la creșterea pensiilor, care este legată de creșterea economică. Urmează să clarificăm aceste cifre de la colegii noștri de la Biroul Național de Statistică, după care vom lua aceste decizii în

cadru Guvernului. Este important să nu inducem cetățenii Republicii Moldova în eroare. Vom comunica ulterior care sunt aceste cifre și calendarul de indexare și creștere a pensiilor”, a punctat Buzu.

Cât privește Produsul Intern Brut al Republicii Moldova, în anul curent, acesta ar urma să adauge încă circa 30 de miliarde de lei, arată estimările Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării. Astfel că PIB-ul va ajunge în acest an de două ori mai mare decât în 2017 și de circa trei ori mai mare decât în 2013, scrie Mold-street.com. Dacă e să credem prognozelor, apoi peste trei ani, în 2026, Produsul Intern Brut va fi cu 100 de miliarde de lei mai mare decât cel estimat pentru anul 2023, susține sursa citată.

Bugetul pentru pensii preconizat pe anul 2024 este de 28 de miliarde de lei, cu o creștere de 11% față de anul 2023. În Republica Moldova, vârsta de pensionare pentru bărbați este de 63 de ani, iar pentru femei – 60 de ani și șase luni. Statisticile arată că, în medie, moldovenii nu mai trăiesc suficient pentru a încasa banii oprți de stat pentru pensie și primesc pensie în jur de 10 ani după ce își încetează activitatea.

La începutul lunii octombrie, în Republica Moldova erau 675,6 mii de pensionari, cu 303 mai puține persoane decât acum un an. Potrivit datelor CNAS, majoritatea pensionarilor, peste 520 de mii, primesc pensie pentru limită de vârstă, în medie, circa 3680 de lei, iar 99,3 mii – pensie de invaliditate, care este de 2.446 de lei. Cele mai mari pensii – peste 14.631 de lei, le au „anumite categorii de lucrători ai aviației civile”. Este vorba de 448 de persoane.

Galina MUNTEANU

Seminar

Instruiri în domeniul securității și sănătății în muncă, organizate la Leova

Peste 40 de lideri de sindicat, reprezentanți ai mai multor centre sindicale național-ramurale din raionul Leova, au fost instruiți săptămână trecută de către specialiștii Inspectoratului Muncii al Sindicatelor, Vasile Siloci și Vladimir Gorban, în cadrul unui seminar în domeniul securității și sănătății în muncă (SSM).

Potrivit lui Vasile Siloci, inspector de muncă, au abordat probleme care se referă la etapele de instruire a lucrătorilor în domeniul SSM, atestarea locurilor de muncă, elaborarea planului de protecție și prevenire, comunicarea și cercetarea accidentelor de muncă, respectarea prevederilor Codului muncii, Convenției colective din ramura educației, contractului colectiv și individual de muncă cu referire la normele în domeniul SSM.

Maria Mateciuc, reprezentanta CNSM în raionul Leova, organizatoarea seminarului, a menționat că domeniul SSM este unul extrem de important pentru sindicaliști. Ea a specificat că atât reprezentanții angajatorilor, cât și reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniu, trebuie să fie perma-

nent instruiți în ceea ce privește securitatea și sănătatea în muncă, să cunoască setul de documente și măsurile pentru prevenirea și reducerea riscurilor profesionale, pentru a proteja eficient lucrătorii și a elimina factorii de risc.

În cadrul activității au fost abordate cele mai importante aspecte privind SSM: reglementări și cerințe minime; obligațiile angajatorului și drepturile lucrătorilor; instruirea corespunzătoare a salariaților; constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și aplicarea măsurilor de securitate ce se impun; acordarea primului ajutor și examenul medical; utilizarea mijloacelor de protecție individuale și colective; răspunderea pentru încălcarea actelor normative.

Participanții la seminar și-au exprimat speranța că organele de resort vor depune mai multe eforturi pentru a îmbunătăți situația în domeniul SSM prin elaborarea unui cadru legislativ și normativ adecvat de finanțare și de fortificare a sănătății salariaților, profilaxia bolilor profesionale, asigurarea protecției social-economice în cazul producerii accidentelor de muncă.

Totodată, la solicitarea Federației Sindicale a Educației și Științei, inspectorii de muncă au efectuat o vizită de lucru la Liceul Teoretic „Constantin Spătaru” din orașul Leova, unde s-a desfășurat o activitate de instruire privind respectarea normelor de securitate în cadrul instituției.

Precizăm că în perioada următoare reprezentanții Inspectoratului Muncii al Sindicatelor vor participa în calitate de formatori

la mai multe activități de instruire care se vor desfășura la nivel teritorial în orașele Comrat și Taraclia. Inspectorii de muncă vor acorda suport metodologic în domeniul SSM, vor identifica și clarifica un șir de aspecte ce se referă la reglementarea activităților de prevenire a riscurilor profesionale și de protecție a salariaților la locul de muncă.

sindicate.md

Inovație

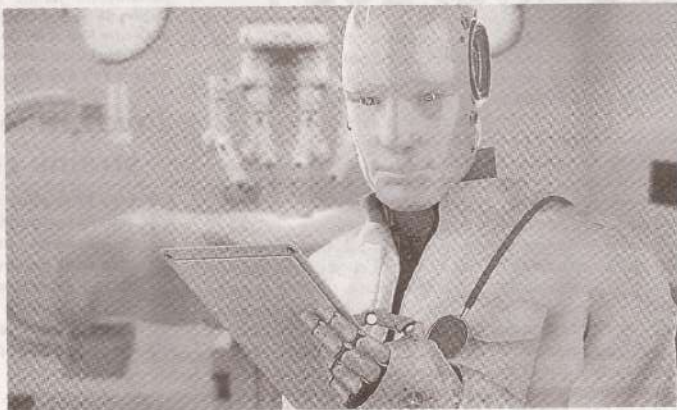
Angajatorii care plătesc salariile în plic, depistați cu inteligența artificială

Faptul că tot mai mulți angajați primesc salariul în plic nu este o noutate, dar un flagel pe care autoritățile tot încercă să-l stârpească. În anul 2023, rata remunerărilor neoficiale descoperite a crescut cu peste 20%. Cele mai multe cazuri de salarii nedeclarate sunt în agricultură, căreia îi revin peste 70 de procente. Aceasta este urmată de ramurile construcției, industrie și comerț.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, în trimestrul III al anului 2023, rata muncii nedeclarate a ajuns la 8,2%, comparativ cu 6,8% în anul precedent. Astfel, Republica Moldova ratează anual veniturile de aproape 15 miliarde de lei la bugetul de stat.

Potrivit estimărilor Ministerului Muncii și Protecției Sociale, aproximativ 200 de mii de salariați din R. Moldova primesc salariul în plic. Pentru a combate plata salariilor în plic, Guvernul vrea să apeleze la inteligența artificială. Ministerul Muncii și Protecției Sociale precizează că mecanismul va funcționa în baza datelor oferite de angajatori. De exemplu, dacă, într-o companie, majoritatea angajaților primesc salariul minim, asta va fi o suspiciune că o parte din sumă le este plătită neoficial. În acest proiect, țara noastră vrea să se inspire de la Estonia, care folosește peste 80 de modele de inteligență artificială în programele de stat.

„Vom conecta mai multe sisteme publice pentru a identifica riscurile de muncă informală, care ne vor ajuta să ținem mult mai bine intervențiile noastre. Suntem în discuții cu o echipă de ingineri, acum facem aceste teste de fezabilitate, consultăm sursele de date, discutăm cu colegii noștri din alte țări și, când proiectul va fi gata, îl vom anunța public”, a menționat ministrul Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu.

Totuși, ministrul spune că inteligența artificială nu este singura soluție de combatere a muncii informale.

„Trebuie să avem un instrumentariu foarte larg, de la asigurarea unei reforme adecvate a instituțiilor de bază, la un dialog strategic și eficient cu angajatorii, programe de împuternicire a salariaților, programe de prevenție, de formalizare, inteligența artificială și alte soluții pe care putem să le găsim”, a adăugat Alexei Buzu.

Prea puțini inspectori ai muncii

Inspectoratul de Stat al Muncii are în jur de 30 de angajați care efectuează controale în toată țara, pentru a depista unde se achită salarii în plic. Numărul acestora este, însă, prea mic pentru volumul de muncă existent. Astfel că implicarea noilor tehnologii pare o opțiune perfectă.

„Începând cu luna iulie anul trecut, odată cu unele modificări legislative, modalitatea de control de la Inspectoratul de Stat al Muncii s-a extins, în sensul identificării

muncii nedeclarate și a salariilor în plic. De la acel moment, în baza unei analize de risc, am identificat indicii și informații privind companiile unde ar putea să existe muncă nedeclarată și salarii în plic. Putem să vă spunem că din primele controale care s-au făcut în anul trecut, aproximativ în 25 la sută din situații s-au confirmat aceste suspiciuni. Oricum, nimeni nu-și propune ca fiecare angajator să fie controlat nonstop. Interesul nostru este să fie făcute aceste controale unde ar fi probleme. Doar că asta sigur că nu știm, vorbim de un fenomen ascuns, de muncă nedeclarată, de salarii în plic. De aceea, este foarte important să precizăm, să aflăm în baza unor indicii unde ar putea fi astfel de situații. Aici intervine rolul inteligenței artificiale, care, pe lângă calculele statistice, poate prezice mai bine, având în vedere mai multe informații pe care le are. Inteligența artificială este o direcție de cercetare care ne-ar aduce informații suplimentare ca să ne ajute să verificăm mai eficient această listă de potențiale entități pe care noi, ca inspectori de muncă, să le controlăm”, a menționat Cătălin Țacu, directorul Inspectoratului de Stat al Muncii.

Sistem eficient

Specialiștii în domeniul IT susțin că, dacă datele vor fi introduse corect, sistemul va fi foarte eficient și util.

„Sistemele informatice în baza datelor colectate pot detecta mult mai rapid și eficient cu o acuratețe mult mai înaltă, în contextul în care e greu să le detectezi dacă ai un volum mare de date sau date incomplete. Inteligența artificială ar putea să depisteze niște tipare care în mod normal, în analize statistice doar dintr-o anumită sursă a datelor, e foarte greu să o faci sau e imposibil. Aplicarea inteligenței artificiale se face atunci când metodele clasice nu fac față sau sursele sunt atât de diverse, încât legătura nu este evidentă”, completează Dumitru Ciobă, decanul Facultății de Calculatoare, Informatică și Microelectronică de la Universitatea Tehnică a Moldovei.

Inteligența artificială (IA) este considerată o „tehnologie determinantă a viitorului”. IA permite sistemelor tehnice să perceapă mediul în care funcționează, să prelucreză această percepție și să rezolve probleme, acționând pentru a atinge un anumit obiectiv. Calculatorul primește datele (deja pregătite sau colectate prin intermediul propriilor senzori, cum ar fi o cameră video), le prelucrează și reacționează.

Anterior, autoritățile au inițiat mai multe campanii, acțiuni menite să stârpească acest flagel, al salariilor în plic. Ultima campanie a avut genericul „Trecem pe Alb”, lansată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, la care s-a aliniat și CNSM. Obiectivul major al acestei campanii a fost de a informa angajatorii și salariații privind riscurile muncii nedeclarate și beneficiile muncii legale; consolidarea cooperării între autoritățile publice, partenerii sociali și societatea civilă pentru definirea politicilor de combatere a muncii nedeclarate și realizarea unui plan de acțiuni în acest scop; promovarea măsurilor legislative pentru accelerarea formalizării relațiilor de muncă în Republica Moldova.

Piața muncii

Sondaj: 11% dintre angajatori duc lipsă de specialiști

Orice afacere, fie că este la început de cale sau are în spate ani de activitate, se confruntă cu provocări sau neclarități privind legislația muncii. În Republica Moldova, acestea pot fi pe alocuri deosebit de accentuate din cauza unui context legislativ în continuă evoluție și a situațiilor economice specifice.

Compania Magenta Consulting a realizat un studiu în acest sens, la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în rândul a 208 reprezentanți ai întreprinderilor din R. Moldova (persoane juridice). Scopul studiului a fost de a afla care sunt principalele probleme sau neclarități cu care se confruntă aceștia privind cadrul legislativ al muncii, dar și de a subiecte potențiale de interes pentru a fi incluse în Ghidul Angajatorului.

Astfel, principalele neclarități legate de contractele de muncă și angajarea personalului sunt cadrul legal (structura contractului, depozitarea, salvarea actelor) – 12 la sută din respondenți, salarizarea în regim standard și în alte condiții – 12%. De asemenea, 11% dintre respondenți au remarcat insuficiența și necalificarea specialiștilor, 9% – termenul contractului, angajarea și perfectarea contractelor, iar 6% au spus că se confruntă cu problema lipsei de informații despre stagiul de muncă. În același context, 16 la sută dintre angajatori au afirmat că nu au probleme sau neclarități legate de angajarea personalului.

Totodată, angajatorii întâmpină probleme legate de concedierea angajaților. Cea mai frecvent menționată a fost neclaritatea referitor la încetarea contractelor de muncă sau concedierea, legată de cadrul legal

(acte necesare, procedura corectă, preaviz) – 24 la sută dintre respondenți au menționat acest fapt.

21% dintre angajatori au menționat indiferența, ireponsabilitatea angajaților și neanunțarea intenției de concediere.

Totodată, unul din cinci respondenți a afirmat că nu are neclarități sau probleme legate de gestionarea timpului de lucru și a timpului de odihnă. Pe de altă parte,

cele mai frecvente probleme dezvăluite sunt acordarea, calcularea concediilor (plătite, neplătite) – 19%, evidența timpului de lucru – 15%, lucrul în schimburi (orar flexibil) – 13 la sută dintre respondenți. Datele au fost colectate pe un eșantion de 208 respondenți (persoane juridice), în perioada 3 noiembrie - 11 decembrie 2023.

Economistul

Modificări pe piața asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

I. Conform Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 nr. 419/2023, contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru:

1. Persoanele fizice, cu excepția pensionarilor și a persoanelor cu dizabilități, care se dezabolesc în una dintre situațiile:

- fondatorii ai întreprinderilor individuale, inclusiv fondatori ai gospodăriilor țărănești (de fermier);

- persoane fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;

- persoanele fizice care exercită activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal;

- titularii patentei de întreprinzător, s-a stabilit în mărime de 17522 de lei (ceea ce reprezintă perioada asigurată care se include în stadiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și a ajutorului de deces).

2. Angajatorul din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi - pentru persoanele angajate prin contract individual de muncă care efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi - 17522 de lei (pensie pentru limită de vârstă și ajutorul de deces).

3. Liber-profesioniștii care practică activitate în sectorul justiției, cu excepția pensionarilor și persoanelor cu dizabilități - 27772 de lei (toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat).

4. Persoanele care doresc să se asigure pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale - 17522 de lei (pensie pentru limită de vârstă și ajutorul de deces).

5. Proprietarii sau arendașii de terenuri agricole care lucrează terenul în mod individual - în mărime de 4463 de lei (pensie pentru limită de vârstă și ajutorul de deces).

II. Conform Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, de la 1 ianuarie 2024 se reexaminează:

- pensiile pentru limita de vârstă stabilite după 01.01.2019 pentru un stadiu de cotizare mai mare de doi ani, precum și pensiile reexaminabile la etapele anterioare, în cazul în care persoanele au mai realizat un stadiu de cotizare de cel puțin doi ani;

- pensiile de dizabilitate stabilite până la 1 ianuarie 2022, cu condiția că persoanele au realizat un stadiu de cotizare de la doi ani până la șapte ani.

Cererea de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă și dizabilitate pot fi depuse în formă electronică prin utilizarea serviciului „e-Cerere. Reexaminare pensie”, care poate fi accesat pe pagina web-oficială cnas.gov.md și pe portalul guvernamental servicii.gov.md, fiind necesar de a introduce un minim de date de identificare: tipul pensiei care se solicită a fi reexaminată (limită de vârstă sau dizabilitate); numărul de identificare (IDNP); data, luna, anul nașterii beneficiarului.

Cererea de reexaminare a pensiei se examinează în termen de 60 de zile de la data depunerii și pensia reexaminată se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea.

III. Conform Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, începând cu 1 ianuarie anul curent,

1. Indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, plătită din mijloacele angajatorului, a liber profesionistului care practică activitate în sectorul justiției, se stabilește indiferent de durata stagiului de cotizare. Prin urmare, nu este necesară prezentarea actelor justificative angajatorului privind confirmarea stagiului de cotizare pentru stabilirea indemnizației respective.

2. Asigurații din sistemul public de asigurări sociale au dreptul la următoarele prestații noi:

1) indemnizația unică pentru perioada de încredințare a copilului adoptabil;

2) indemnizația unică pentru copilul adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă;

3) indemnizația pentru creșterea copilului cu vârsta mai mare de trei ani adoptat sau luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă.

3. Indemnizația unică la nașterea copilului, indemnizația lunară pen-

tru îngrijirea copilului până la vârsta de doi ani, indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de trei ani, indemnizația lunară de suport pentru creșterea până la vârsta de trei ani a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o singură sarcină se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, din oficiu, mamei, iar în cazul în care mama nu întrunește condițiile de stabilire a indemnizației - tatălui, în baza datelor privind nașterea copilului disponibile în Registrul de Stat al Populației, fără necesitatea depunerii cererii la casa teritorială de asigurări sociale sau în mod electronic.

4. Opțiunea de creștere a copilului până la vârsta de trei ani stabilită din oficiu poate fi modificată o singură dată, la cererea beneficiarului, depusă până la data la care copilul împlinește vârsta de un an.

5. Indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la trei ani se stabilește unuia dintre părinții asigurați fără condiția afliării în concediu pentru îngrijire a copilului. Totodată, indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la trei ani se va calcula din venitul asigurat al unuia dintre soții asigurați, care va determina un cuantum mai mare al indemnizației.

6. Indemnizația paternală se stabilește de la data nașterii copilului pe o perioadă de 15 zile calendaristice fără condiția afliării în concediu paternal. Indemnizația paternală poate fi acordată integral sau divizată în până la trei fracțiuni, fiecare câte cel puțin cinci zile calendaristice. Cuantumul indemnizației paternale se stabilește proporțional cu numărul efectiv de zile de concediu paternal de care a beneficiat tatăl copilului.

IV. Prin Hotărârea Guvernului nr. 1025/2023, a fost modificată anexa nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002, prin care s-a stabilit, începând cu 1 ianuarie 2024, indemnizația unică la nașterea copilului în mărime de 20 de mii de lei.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Investițiile străine și investitorii străini: ce prevede legislația

Este bine știut că în Republica Moldova își desfășoară activitatea mulți investitori străini. Vă rog să ne spuneți ce înseamnă „investitor străin” și „investiție străină” și care sunt prevederile principale ale legislației naționale vizând activitatea acestora în Republica Moldova? Cum se soluționează litigiile de muncă la întreprinderile cu investiții străine și în ce măsură lucrătorii acestora au dreptul la asigurare socială și asistență socială?

Snejana Dimitriu, Chișinău

Investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr. 81 din 18.03.2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător (Legea nr. 81/2004), de alte legi și acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Potrivit art. 3 din legea prezentată, noțiunea de „investitor străin” semnifică persoană încadrată în activitatea investițională din Republica Moldova, care poate fi: a) persoană fizică cetățean străin cu reședință permanentă în alt stat sau apatrid cu reședință permanentă în străinătate; b) persoană juridică, formată în conformitate cu legislația unui alt stat, având sediu în acel stat sau persoană juridică având sediu, administrația centrală sau loc principal de activitate înregistrat în alt stat; c) organizație sau asociație creată în urma unui tratat între state ori alte subiecte de drept internațional.

Noțiunea de „investiție străină”, potrivit aceluiași articol din Legea nr. 81/2004, înseamnă investiție efectuată de un investitor străin în activitatea de întreprinzător desfășurată în Republica Moldova, inclusiv veniturile provenite din investiția sa și reinvestite în Republica Moldova.

Investitorii străini și cei interni sunt tratați în mod egal în temeiul legislației

Legislația Republicii Moldova permite, în general, investiții în orice domeniu de activitate antreprenorială pe întreg teritoriul, cu condiția respectării intereselor naționale de securitate, a legislației cu privire la libera concurență, normelor de protecție a mediului, sănătății oamenilor și ordinii publice. Investitorii străini și interni sunt tratați în mod egal în temeiul legislației.

În același timp, legislația prevede anumite obligații și responsabilități pentru investitori. Și anume, investitorii sunt obligați să desfășoare activitate investițională în conformitate cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, cu Legea nr. 81/2004 și cu alte legi în vigoare, cu standardele (normele, regulile etc.) adoptate în condițiile legii. Investitorii, inclusiv cei străini, sunt obligați să îndeplinească cerințele legitime ale autorităților publice. În caz de încălcare a legilor, a obligațiilor contractuale, investitorii, potrivit art. 8 din Legea nr. 81/2004, poartă răspundere în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

Raporturile de muncă în activitatea investitorilor, inclusiv străini, sunt reglementate de legislația națională a muncii (Codul muncii, alte legi și acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii).

Litigiile individuale de muncă dintre administrația întreprinderii cu investiții străine și lucrătorii acesteia se soluționează în conformitate cu legislația Republicii Moldova, dacă în contractele individuale de muncă nu se prevăd alte condiții pentru lucrătorii străini (art. 14 alin. (6) din Legea nr. 81/2004).

Asigurarea socială și asistența socială este garantată și se acordă lucrătorilor întreprinderii cu investiții străine în condițiile stabilite de legislația națională.

La momentul actual, autoritățile de resort au la baza obiectivelor de primă importanță crearea unui climat investițional favorabil pentru atragerea investitorilor străini.

În acest sens, sindicatele urmăresc cu atenție, în măsura în care tine de competența lor, respectarea prevederilor art. 371 din Acordul de Asocieri RM-UE, prin care părțile acestuia au recunoscut că este inoportună încurajarea comerțului sau a investițiilor prin reducerea nivelurilor de protecție prevăzute în legislația națională în materie de mediu sau de muncă.

Nemulțumire

Fermierii din sudul țării au ieșit la protest cu tractoarele

Agricultorii din raionul Cahul au ieșit cu tehnica din dotare în stradă să protesteze. Aceștia spun că se apropie perioada lucrărilor de semănat, iar ei nu au bani nici pentru motorină, nici pentru semințe și nici pentru îngrășăminte. Fermierii le cer autorităților să intervină cu măsuri de susținere.

Unul dintre participanții la protest a declarat că legislația prevede că timp de 30 de zile de la depunerea cererii de către agricultor statul este obligat să-i achite subvenția, lucru care nu se întâmplă. Bărbatul a mai spus că vine primăvara, ei trebuie să iasă în câmp să muncească, dar nu au bani pentru motorină, semințe și îngrășăminte.

Un alt agricultor a declarat că fermierii au ajuns în pragul falimentului. Începe semănatul, dar ei nu au bani. Aceasta deși au fost verificări în teren, au fost depuse acte privind recolta mică de porumb și floarea-soarelui, dar nu au deloc susținere.

Încă un participant la protest a amintit despre ajutorul sub formă de motorină acordat de România. Potrivit lui, au trecut deja doi ani, dar fermierii nu au văzut nici un litru de motorină din acea donație.

Potrivit poliției de la Cahul, la acțiunea de protest au fost aduse în jur de 20 de unități de tehnică agricolă.

În același timp, Guvernul a decis alocarea a 50 de milioane de lei din Fondul de intervenție, pentru a sprijini agricultorii care au suferit pierderi în urma secetei din vara anului 2023.

Pentru a asigura o distribuire corectă a ajutorului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a efectuat analize și calcule,

în baza actelor de constatare a pagubelor furnizate de către direcțiile agricole raionale. Concluziile acestor analize indică faptul că cea mai afectată cultură a fost porumbul, în special, în raioanele din jumătatea sudică a țării. Astfel, statul va aloca peste 45 de milioane de lei agricultorilor a căror recoltă a fost compromisă în proporție de 60% și mai mult. Se estimează că aproximativ 390 de fermieri vor beneficia de acest ajutor.

De asemenea, furtunile și grindina din perioada 25-27 iulie 2023 din nordul Republicii Moldova au avut un impact negativ asupra livezilor, afectând un număr semnificativ de producători agricoli, în special, în raionul Edineț. Pentru a sprijini compensarea acestor pierderi, șapte agricultori vor beneficia de un ajutor financiar în valoare de peste 3,5 milioane de lei.

„Resursele financiare vor fi acordate solicitanților sub formă de plată directă per hectar. Cererea de acordare a ajutorului financiar, împreună cu documentele în original, însoțite de copii, vor fi depuse de către solicitant sau reprezentantul legal al acestuia la subdiviziunea teritorială a Agenției pentru Intervenție și Plăți în Agricultură”, a relevat vicepremierul Vladimir Bolea, ministru al Agriculturii și Industriei Alimentare.

Procesul de depunere a cererilor pentru solicitarea ajutorului va începe în aproximativ 20 de zile.

„Încurajăm toți agricultorii afectați să pregătească documentele necesare și să fie pregătiți să depună cererile atunci când va fi deschis apelul. Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură va oferi asistența necesară și va ghida agricultorii în acest proces”, a menționat Vladimir Bolea.

Natalia HADĂRCĂ

Cultură

Parteneriat sindical între cele două maluri de Prut

Liderii Federației FAIR-MediaSind, organizația reprezentativă din Cultură și Mass-Media română și liderii Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură, organizația reprezentativă din Republica Moldova, au evaluat recent la Chișinău stadiul Acordului de colaborare și parteneriat pentru anii 2023-2027, încheiat în anul trecut. Întrevederea a avut loc la sediul Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova.

Potrivit Departamentului de comunicare FAIR-MediaSind, documentul a fost semnat în data de 17 martie 2023 de Leonard Octavian Pădureț, președinte, Cristinel Godinac, președinte executiv FAIR-MediaSind, și Nicolae Garaz, președintele FSLC Moldova. La eveniment au participat Sorin Torică, vicepreședinte al Federației FAIR-MediaSind, Nadejda Andronic, vicepreșe-

dinte al FSLC, și Tatiana Cazacu, șefa Secției protecție juridică și social-economică a FSLC.

Parteneriatul își propune să consolideze relațiile de prietenie și cooperare existente, pentru a promova un sindicalism democratic, participativ și reprezentativ în avantajul membrilor organizațiilor semnate. Totodată, cooperarea își propune să rezolve problemele legate de provocările de pe piața forței de muncă, precum și problemele care vizează aspectele sociale și economice din cele două țări, în contextul dezvoltării democrației sindicale.

Următoarea întâlnire a reprezentanților celor două organizații va avea loc în România, la Consiliul Național al Federației Cultură și Mass-Media FAIR-MediaSind, unde se vor implementa mai multe direcții de acțiune.

Cor. VP

Literatură

Un scriitor nominalizat la Premiul Nobel, pentru prima dată la Chișinău

Mircea Cărtărescu, poet, prozator, eseist, critic literar și jurnalist român, vine pentru prima dată la Chișinău, la 14 februarie, la invitația președintei Maia Sandu, cu susținerea Ministerului Culturii din Republica Moldova. Evenimentul are loc în contextul Zilei Naționale a Lecturii, marcată pe 14 februarie.

Persoanele interesate să petreacă o seară de neuit în compania lui Mircea Cărtărescu sunt așteptate pe 14 februarie, la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, cu începere de la ora 18.00. Maestrul va avea un dialog cu scriitorul Emilian Galaicu-Păun. Genericul discuției va fi „Un om care scrie”.

Oamenii care vor fi prezenți la eveniment vor avea ocazia să îi adreseze întrebări lui Mircea Cărtărescu. Seara se va încheia cu o sesiune de autografe. Intrarea este liberă, în limita locurilor disponibile.

Mircea Cărtărescu este unul dintre cei mai premiați și traduși scriitori români ai perioadei postcomuniste. A publicat peste 30 de volume, traduse în 23 de limbi. Este unul dintre numele frecvent menționate pentru nomina-

lizare la Premiul Nobel pentru Literatură, fiind propus oficial, de două ori, de către Uniunea Scriitorilor din România. Mircea Cărtărescu este membru al Uniunii Scriitorilor și al PEN România - o organizație nonguvernamentală a scriitorilor, editorilor și traducătorilor, reprezentând filiala românească a PEN International, cea mai veche și mai mare asociație din lume a scriitorilor. Totodată, Mircea Cărtărescu este și profesor la Universitatea din București.

Cor. VP

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Economie de piață

Cățiva indivizi au furat de la o fabrică de vin două cisterne cu alcool. Până la urmă, însă, au fost prinși.

Anchetatorul: Ce ați făcut cu alcoolul?

Hoții: Păi, o cisternă am băut-o împreună.

Anchetatorul: Și cealaltă cisternă?

Hoții: Am vândut-o.

Anchetatorul: Și cu banii ce-ați făcut?

Hoții: Păi... i-am băut...

- Ca de la profesor la profesor.
Întreabă moderatul după aceea iese. Toți îl întreabă cum a fost.

- Ca de la elev la profesor.
Întreabă prostul după aceea iese. Toți îl întreabă cum a fost.

- Ca de la preot la preot.
- Cum așa?
Păi când puneai el întrebările, eu îmi făceam cruce, iar când eu dădeam răspunsurile, el își făcea cruce!

D"ale studenției

Merg trei băieți la examen. Unul deștept, unul moderat și unul prost.

Întreabă deșteptul, în scurt timp iese. Toți îl întreabă cum o fost.

Orientare în timp și în spațiu

Un chefiu iese din crăsmă aghesmit și îl întreabă pe un trecător:

„Dumnezeu, mi s-au cam incurcat orele la ceas. Spune, te rog, ce e pe cer: soarele sau luna?”

- Nu știu, că eu nu sunt din satul ăsta...

- Vrei să te căsătorești cu fata mea?
- Da, domnule, cu orice preț.
- Și...
(continuarea bancului o veți afla pe raster)

	MAMIFER ASEMIĂNĂTOR CU BALENA	PELERINĂ SCURTĂ	ȘTILOU ARHAIIC	CUTEZĂTORI
	HIRAPĂ RET	CASA TIGA-NILOR	BLANA CII	
	GAZ INFLAMABIL			INSURIRE POZITIVA
	ALIFIE	FRUNZE DE BRAD		
	UNIFALTA AGRICOLĂ	SALVĂTOR DE LA PŌTOP		
A AMPUTA	CARDOU	NU-I CRESTE PARUL		100 M P
ITI FACE FELUJ	SE CULCĂ ÎN CĂTAȘII GAINILE (OL)	MARUNȚIT	VAS CU MANERE	
			TUDOR POPA	IOANA RADU
MOIEȘITE				NOTA 7
ELEGANT		SES	ACU NOASTE	
			IEȘIRI CONTROLATE	
LOC DE CUNȘTE		SUB PORTATIV	ARATĂ DIRECTIA	HARNICA DIN STUP
TARE CALURI DE SUFLAT		A DOMN		SOLO DE TROMBETA
		ANI DE ȘOCALA (GG.)		STĂN-JENI
	DEȘIRICA LEMNE	EUGEN FRUNZĂ	MIC DE OAIIE	
	DEPLĂSARE MILITARA	NIVEL DE TRAI	NOTA 3	
	CALEI	SUVERAN ARAB		GEST INVOLUNTAR
	MANCARE DE PASĂRE	ÎN CONTI	A APĂREA BRUȘC	
NOROI			AT ÎNS LA FAȘAI	
DILETANȚI			MĂGAR	
URGENT				
CARA LA SĂTA DE O NAVA ÎN MERS		STRĂ VECHE		

Dezlegarea integralei din numărul trecut: J-M-P-PELICAN-NATURA-UNU-POT-IREALA-M-C-AFIS-AP-PALARIE-TA-I-CAST-RI-VIE-VISA-AL-CENT-N-PARADA-SI-NASI-TW-IVI-TA-MIROSI-I-SI-MACEL-TUN-O-BALON-LAME-LUA-ALCOOLIC-CRAI-ESCALA.

Sport

Doi judocani moldoveni au intrat în top 7

Judocanii din Republica Moldova Mihail Latîșev și Adil Osmanov au intrat în top 7 la Grand Slam-ul de la Paris. Anunțul a fost făcut de Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Republica Moldova.

Mihail Latîșev a ocupat locul 5 la Grand Slam-ul de la Paris. El l-a învins pe chilianul Jorge Perez, ucraineanul Mykhailo Svidrak, germanul Timo Cavellius și kazahul Abylaikhan Zhubanazar. În meciul pentru medalia de bronz a categoriei de greutate 81 kg, el a cedat în fața canadianului Francois Gauthier Drapeau.

La 73 kg, Adil Osmanov a reușit patru victorii, cu portughezul Thelmo Gomes, americanul Jack Yonezuka, spaniolul Jorge Cano Garcia și mongolul Erdenebayar Batzaya.

Adil a fost învins de georgianul Giorgi Chikhelidze și kosovarul Akil Gjakova și s-a clasat pe locul 7.

Medalie de aur la Campionatul balcanic

Alexandr Mazur a devenit campion balcanic U20 la aruncarea greutății, în Belgrad, Serbia.

Potrivit Federației de Atletism din Republica Moldova, performanța lui Alexandr Mazur de 20 de metri constituie și un nou record național la această categorie de vârstă, transmite stiri.md.

FAM menționează că tânărul atlet este unul dintre liderii mondiali la proba sa și obține astfel calificarea pentru Campionatul mondial U20, în Lima, Peru, care se va desfășura la sfârșitul lunii august.

Al doilea participant din țara noastră la balcaniada din Belgrad este Dumitru Maruseac, care s-a plasat pe locul patru, în aceeași probă de aruncare a greutății, cu rezultatul de 17,34 de metri.

"DREPTURILE SALARIAȚILOR"

Scanați codul QR și descărcați aplicația

GET IT ON Google Play

Download on the App Store

UNITI PENTRU DREPTURILE SALARIAȚILOR